

P. 27. num. 27. V. 27.

14
QVOD DEUS BENE VERTAT!

EX

Magnifici & Nobilissimi Jctorum in

inclutâ hâc Salanâ Ordinis consensu

& decreto

1656, 9

SUB PRÆSIDIO

Viri Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi

& Excellentissimi

DN. JOHANNIS

STRAUCHII,

Phil. ac J. U. D. & Antecessoris Juridi-

cæ Facultatis celeberrimi, Consilarii Saxonici gravis-

simi, Curia Provincialis & Scabinatus Adfessoris di-

gnisimi, & hoc tempore Decani spe-

ctatissimi

Domini, Patroni & Præceptoris sui omni honoris

& reverentia cultu atâtem profe-

quendi

DEFENSIONEM NECES-

SARIAM

Pro summis in utroq; Jure honoribus DOCTORALIBUS,

in signibus & privilegiis consequendis

In Jctorum Acroaterio ad diem Januarij, publica litera-

rum censura sistit

CHRISTIANUS CAROLUS Schalling/

Altenburgensis Misnicus.

JENÆ, TYPIS GEORGII SENGENVV ALTI

Anno M. DC. LVI.

QVOD DEVS ERIT VERITAS!
Magnifici & Nobilissimi Torunni
incolae huiusmodi Ordinis consenti

et legitime
sua Praesentia
et Nobilissimi, Augustissimi, Christianissimi
et Excellentissimi

DN. JOHANNIS
ST. RAUCHII

Phil. ac J. U. D. & Anrectoris Juridic.
C. facultatis ecclesiarum, Consilii, & sacrae theol. gratia
in hunc modum: Quia huiusmodi & ordinis Adversarii
et in hunc modum, huiusmodi Praesentia
Castellani

Domini Patroni & Praesentia
et huiusmodi Praesentia
et huiusmodi Praesentia

DETENSIONEM NECES
SARIAM

Et huiusmodi in hunc modum huiusmodi Praesentia
et huiusmodi Praesentia
et huiusmodi Praesentia

CHRISTIANUS CAROLUS Castellanus

IN HUIUSMODI TORUNNI
M. DC. LXXI

I. N. J.

THESIS I.

Ractaturi divinâ favente gratiâ materiam defensionis necessariâ multa de ejus utilitate & necessitate in præsentiarum proferre, operâ pretium non putamus; cum vindicabili non opus sit suspensâ hederâ.

II.

Omissa autem nominis notatione, quæ antè satis clara, ad considerationem rei nos conferimus, quam à definitione exordimur. Omnis enim, inquit Cicero *lib. 1. off. in pr.* quæ ratione inscipitur de re aliqua institutio, debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputetur. Eam autem cum Doctoribus *ex l. 3. ff. de J. & J.* extruimus talem: quod sit vis atque injuriâ imminētis vel illatâ moderata propulsatio, jure omnibus permīssa atq; injuncta.

III.

Progredemur statim ad divisionem, nisi unicus scriptulus restaret removendus. Diximus enim in definitione: VIS ATQVE INJURIA. Quæ verba utrū copulativè an disjunctivè sint accipienda, Dd. non una est sententia. Nos cum *Br. in l. 3. ff. de J. & J. n. 5.* affirmamus posterius. Idq; I. idèd, quia etiam vis sine injuriâ rectè propulsari potest, prout videmus in mente captis, noctambulibus & furiosis. Quamvis etenim hi, cum sanâ ratione & mentis judicio careant. *S. 8. Inst. de inutil. stipul.* injuriam non faciunt. *l. 3. S. 1. ff. de injur.* vim tamen fecisse negandi non sunt, & idèd nihil præpedit, quôminus, si in ultum in nos faciant, nos contra illos defendere, & si aliter fieri non potest, eos impunè occidere queamus. Constat enim adversus omnem vim violentam licitam esse defensionem, per generalitatem textus in *l. 45. S. 4. ff. ad L. Aquil. l. 3. ff. de J. & J. & Br.*

A 2

ad

ad l. 3. n. 5. Jam si adversus omnem vim defensio est permiffa, fequitur etiam adversus eam, quæ sine injuriâ facta est, qualis, ut jam dictum, furiosorum esse solet, concessam esse. Non enim inquit *Obrechtus tr. de necess. def. c. 6. n. 57.* defensio requirit vim faciendi sive injuriandi propositum, sed sufficit vis, sive ex proposito inferatur, sive absque eo, modò justè propulsetur. Semper enim defensio conceditur, ubi adest violenta invasio. *Vischer tr. de duello inprov. membr. 1. lit. e. N. O.* quod hi vitio offensionis careant. Resp. enim cum *Bl. ad l. 1. C. unde vi. n. 50.* id non vitio offensionis, sed naturâ defensionis contingere. Et hîc non causam secundariam, sed principalem intentionem defendentis, quæ ex naturali ratione adversus periculum s. ab homine, eòq; vel sanæ mentis, vel insano, s. à bestia creatum, ad propriam salutem conservandam directa est, inspicì debere tradit *DN. Theodor. in coll. crim. disp. 11. th. 1. lit. F.* Et quamvis II. non negem, quod objici solet, propriam vocabuli *ATQVE* indolem ac naturam esse, ut verba jungat, & utrumq; fieri velit, idq; tam in ultimis voluntatibus §. *pen. Inst. de hered. instit. l. 2. ff. de condit. instit.* quam in edictis & legibus & in præceptis Magistratum observari solere tradit *Gæddæus ad l. 53. ff. de V. S. n. 2.* non tamen & hoc negari poterit, nec potest, sæpè in Jure nostro ita comparatum esse, ut conjuncta pro disjunctis accipiantur, uti patet ex *l. 53. pr. ff. de V. S. & rubr. de J. & f. ignor.* quoties sc. vel injuria loquentis vel brevitatis causa conjunctiones aut omninò omittuntur, aut non in suâ propriâ significatione ponuntur: Utrumq; inquit *Gæddæus d. locò*, non solum Latinis, verum etiam Græcis, imò Germanis & omnibus penè populis usitatum est. Absurdi enim vitandi causâ sæpissimè fieri solet, ut non tam sermonis proprietates, quam idonei sensus aut recta juris ratio attendatur. *l. 10. ff. de usu & usufr. legat. l. 7. ff. de supell. leg.* Et si juxta *Nicol. Everhard. in top. leg. loc. à nas. copul. in pr. vocula ATQVE* in favorabilibus amplificativè, in odiosis verò copulativè accipienda venit, rectè & hîc amplificativè accipimus, cù in materiâ versetur omninò favorabili. Malè g. faciunt, qui verba hæc de defensione adversus injuriosam tantum, non verò quamcumq; violentiam exaudienda, & copulativè accipien-
da

da esse statuunt. Nec iuvat ipsos *l. i. ff. de tutel. & §. i. inst. cõd.* quos textus pro stabilendâ ipsorum opinione adducunt & quemadmodum ibi verba: **VIS ATQVE POTESTAS**, de violentâ potestate accipiantur; ita etiam hîc de vi injuriosâ verba hæc accipiendâ volunt. Verùm Resp. sicut ibi planè nullus sermo de potestate prout illi exponunt, violentâ est, Pupilli enim, licet in potestate, tutorum esse dicantur, ea tamen non violenta, vel propriè, sed tantùm analogicè dicta potestas dicenda est. Manent enim pupilli sui juris, nec statum immutant; ita nec hîc de vi injuriosâ tantùm sermo esse potest.

IV.

Prout autem vis inferitur vel personis vel rebus; ita etiam defensio ratione objecti in personalem & realem non incommodè dispecitur. Personalem dicimus, quando vel propriam nostram personam vel alienam contra vim, eamq; vel imminentem vel illatam defendimus. Realem, quando à rebus & bonis vel nostris vel alienis vim propulsamus & repellimus.

V.

Utramq; hanc defensionem tam Jure divino, quam naturali & humano suscipi posse adserimus.

VI.

Et quidem Jure divino I. per *c. Exod. 22. v. 2.* ubi talis lex exstat: si effringens vir domum in ipsâ perfossione vel cum instrumento perfossorio deprehensus fuerit, & accepto vulnere moriatur, percussor non erit reus sanguinis. Præsumitur enim inquit *B. DN. D. Gerbardus in lac. Theol. tom. 6. loc. de Magistr. pol. §. 378 p. m. 1142. & 1143.* animo grassandi venisse, idè conceditur adversus ipsum defensio. Quod si pro rebus licita est defensio (nec enim fur nisi ad furandum venit *c. 3. X. de homicid.*) quanto magis id permissum erit pro defensione corporis, cum nulla sit rerum ad hominem proportio. *DN. Arumæus b. m. disp. ad r. 1. §. 1. q. 2. N. O.* dictam legem Judicialem in *N. T.* nos non obligare. Resp. licet non obliget, rectè tamen inde sumi hanc dijudicationem, quæ leges politicæ consentiant juri naturæ & legi æternæ. Prælaudatus *DN, Gerbardus d. loco. II. Gen. 14. v. 15.*

ubi adhuc ante legem Mosaicam casus necessarïæ defensionis legitur. Ibi enim Abraham, qui tamen peregrinus in terrâ Canaan, nec Magistratus erat, nec ullam in Sodomis habebat potestatem, ad defensionem Lothi nepotis sui armat familiam, hostes insequitur, eosdem trucidat, & Lothum ac reliquos captivos liberat, eamq; victoriam Melchisedech Sacerdos Altissimi non solum summè deprædicat, sed etiam ipsi victori magnificè benedicit. Jam si ex præcepto de dilectione proximi manifestam violentiam à proximo depellere possumus & debemus, utiq; ex eod. præcepto proprii corporis defensionem suscipere rectè poterimus, quia charitas incipit à se ipsâ, & lex dicit: proximum tuum sicut te ipsum diliges. III. Quid volunt gladii discipulorum Christi? nihil sanè aliud, quam defensionem suæ salutis illicitam non esse. In alium enim finem, quam ut se à vi defenderent, si gestassent, Christus nunquam admisisset. IV. Per generalitatem quinti Decalogi præcepti: non occides. Quod cum omnibus & singulis hominibus datum sit, eò ipsò, dum omnibus datum est, & alios occidere prohibet, nobis ipsis vitam & salutem nostram posthabere non præcipit. Omnis enim ordinata charitas à seipsâ incipere debet. *l. 6. C. de servit. §. 19.* & major æstimatur crudelitas in seipsum, quam in alium delinquere N. O. I. *Deuter. 32. v. 35. Rom. 12. v. 17. §. 19. & Ebr. 10. v. 30.* ubi dicit Jehova, nolite malum pro malo reddere & vosmet ipsos defendere: mihi enim vindicta, ego retribuam. Quibus textibus expressè videtur prohibitum, ne contra proximum nos defendamus & tueamur. Resp. ad textum oppositorum primum & ultimum, eos de defensione privato concessâ planè non loqui, sed tantum de eâ vindictâ, quæ Deo & Magistratui competit. Ad secundum dicimus. Errorem esse in minus propriâ antiquâ translatione vocabuli *ἐκδι-κάζωτες*: quam (vindicantes) Erasmus & alii propriè reddiderunt. Eò enim in locò tantum vindictæ privata erga proximum exercendæ studium redargui & vetari, non verò defensionem necessariam. Id quod verba subsequentiâ satis clarè innuunt: quando Apostolus inquit, scriptum inest enim, mihi vindicta, ego retribuam. N. O. II. *Matth. 26. v. 52.* ubi Christus Petro

Petro gladium vagina reddere mandat. Resp. enim ibi agitur
idem de vindictâ privatâ, & prohiberi, ne quis non vocatus
propriâ & temerario ausu & vindictâ studio gladium sumat.
N. O. III. *Matth. 5. vers. 39. ibi: nolite resistere malo, sed si quis te per-*
cusserit in dextram maxillam tuam, præbe illi & alteram. & vers. 44.
diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos. Dicimus e-
nim verba Christi ibi non absolute sed comparatè esse accipi-
enda. Christus enim ibi omne malum perferendum non sim-
pliciter præcipit, sed loquitur tantum ad privatos, qui tunc
temporis propter professionem doctrinæ suæ patiabantur per-
secutionem *vers. 11.* & illis copiosam in cælo promittit retri-
butionem. Interea hortatur eos ad patientiam, & sedulo mo-
net, ne ex privatâ vindictâ cupiditate quicquam agant, sed po-
tius inimicos suos diligant, illisq; qui oderunt eos, benefa-
ciant, orent pro persequentibus & calumniantibus eos. *vers.*
44. ac ab omni privatâ vindictâ tam remotos & alienos esse
vult, ut malint potius percussori alteram maxillam præbere,
quam se ipsos ulciscantur. *d. B. Gerhardus d. loc. s. 278. p. m. 976.*
non autem prohibet, quando potest haberi legitima defensio
à Legibus, Judiciis & Magistratibus, quò minus rectè usurper-
tur. *B. DN. D. Chemnitius. part. 2. loc. Theol. super loc. de vindictâ p. m.*
150. Nec Christus suo Evangelio, inquit *Harprecht. ad s. Inst. de*
publ. jud. s. n. 112. abolet Jus naturæ & vinculum politicæ socie-
tatis h. e. Leges rectæ rationi consentaneas, sed Christus eò do-
ctrinam & leges morales & naturales per tenebras peccati ori-
ginalis obscuratas explicat & verum usurpationis modum
præscribit. *d. B. Chemnitius.* Nec ulla est consequentia: Defen-
sio est licita. E. defensio adversatur præcepto de diligendis ini-
micis & charitatis regulam tollit. Diligere enim inimicos
non est eorum scelera adprobare vel juvare, sed eò ipsò, dum
eorum scelera non adprobamus & juvamus, dilectionem exer-
cemus. Dilectio enim defensio & punitio nequaquam inter se
pugnant. *Didac. Covarruv. in clem. si furiosus. s. un. text. part. re-*
lect. n. 1. Et ideò, qui legitimo modo perversos hominum cona-
tus impedire studet, charitatis regulam non evertit. *D. B. Che-*
mnitius d. part. 2. Harprecht. d. s. 5. Inst. de publ. judic. n. 114. & seqq.

VII.

Progressum nunc facimus ad Jus naturæ. Illò autem jure licitam quoq; esse defensionem probatum damus. I. ex *Cicerone*, quando pro Milone inquit: *Et hæc non scripta, sed nata lex est. Quam non didicimus, accepimus, legimus; verum ex naturâ ipsa arripimus, hausimus, expressimus. Ad quam non docti, sed facti; non instituti, sed imbuti sumus: ut si vita nostra in aliquas insidias, si in vim, si in tela, aut latronum, aut inimicorum incidisset, omnis honesta ratio esset expediende salutis. Silent enim inter arma leges, nec se expectari jubent, cum ei, qui expectare velit, ante injusta pena luenda sit, quàm justa repetenda.* Et *i. off. pr. omni animantium generi à naturâ tributum est, ut si, vitam, corpusq; tueatur, declinetq; ea, que nocitura videntur.* Et teste *Plinio*, si vis inferatur, nullum sit, cui non sit ira & prompta ad se defendendum alacritas. Intueamur leonis robur, apium aculeum, tauri nascenria cornua. Quid sunt nisi arma ab ipsâ naturâ, in hoc, ut iis se defendant, data. II. Probamus ex *l. 2. ff. ad l. Aquil. ibi: adversus periculum naturalis ratio permittit se defendere.* III. ex *l. 45. S. 4. ff. d. tit. ibi: omnes leges, omniaq; jura.* Hinc inferimus: Si omnes leges, & omnia Jura. E. & jus & lex naturæ. IV. *clem. pastoralis vers. cæterum. de sent. & re judic. ibi: que (puta defensio) proveniunt à Jure naturali. & can. 7. dist. 1. V. l. 1. §. 11. ff. ad l. Aquil.* ex quâ adparet, defensionem quoq; cæteris animantibus nobiscum communem esse. Ea verò quæ nobis cum brutis sunt communia, Juris naturalis sunt. Naturale enim jus est, quod natura omnia animalia docuit. *l. 1. ff. de J. & J. E. Dicitis N. O. præceptum Juris naturæ esse: alterum non ladas.* Ex quò colligi posse videtur, si permittitur esse defensio, quæ fit cum alterius interitu, Jus naturæ mutari videtur, quod tamen absurdum. Resp. Distinguendo inter mutationem ipsius Juris naturæ, & mutationem objecti, de quò est Jus naturæ. Ipsum jus naturæ non mutatur, à parte tamen objecti s. rei circa quam statutum est, mutatio interdum intervenit, quando sc. propter adventum circumstantiæ extrahitur objectum è numero eorum, quæ lex comprehendebat, & tunc sine ullâ legis naturæ verâ mutatione, lumine rationis dictante & interpretante, id eòd. jure naturæ justum

justum est, quod aliàs non consideratà illà circumstantia esset
injustum. *Nobilissimus DN. D. Servo. P. hic loci P. celeberrimus,*
Patronus & Preceptor meus sanctè semper habendus, in edit. poster. ex-
ercit. 1. th. 59.

IIX.

Cum igitur, prout demonstratum, defensio & Juris Divi-
ni & naturæ fundamentis nitatur, eam nec à Papâ, nec Impera-
tore, nec aliò Principe. *elem. pastoralis. de sent. & re jud. Hippol. de*
Marsil. in pr. crim. §. quoniam. n. 76. Prosper. Farin. part. 5. oper. crim.
q. 125. n. 12. nec etiam à statuto aut consuetudine tolli posse, ad-
sero cum DN. Carpz. pr. crim. part. 1. q. 28. n. 7. Quia si Principi,
utpote qui plus potest, tollere non licet, multò minus legi vel
statuto, quod minus, licebit, & quia Jus naturale semper fir-
mum ac immutabile sit, idcirco quod eòd. jure competit, id
alicui auferri nequeat. *§. pen. Inst. de J. N. G. & Civ. hancq; ad-*
fertionem nõstram etiam tunc procedere dicimus, quando re-
scripto vel statuto simpliciter nullâ doli mentione factâ, gene-
ralis hæc clausula: eum qui hominem occiderit, penâ ultimi supplicii
affici debere, additur. Ut ut enim verba hæc generalia sint, ita ta-
men, ne rationi contrariantur vel iniquitatem sapiant, intelli-
genda sunt. Lex enim debet esse honesta, justa & rationalis.
can. 2. dist. 4. Et licet interdum videatur, statutum tollere de-
fensionem, id tamen tantum secundum Bl. in c. à nobis. de except.
intelligendum de defensione civili, quatenus scilicet ea de
Jure civili confirmata & adprobata est. Cui calculum adjicit
Hippol. de Marsil. ad l. 2. C. de sicar. n. 6. & pr. crim. §. quoniam. n. 72.
& seqq. licet, inquiriens, in causâ civili & pecuniariâ princeps possit tol-
lere defensionem de plenitudine potestatis: idem tamen in causâ crimi-
nali non posse.

IX.

Jus naturæ ordine nunc excipit Jus gentium, de quò de-
fensionem itidem concessam esse probat I. Livius, ita Jure gen-
tium comprobatum esse, inquiriens, ut arma armis propulsentur.
II. Cicero pro Milone. Vim si repellere licere, ipsius natura vo-
cet & omnium gentium legem esse. N. O. supra dictum fuisse,
defensionem esse juris naturalis. Ea verò, quæ Juris

B

nati-

naturalis sunt, non posse esse Juris gentium. Resp. enim cum
DN. Arameo p. m. disp. ad π. i. q. i. nihil facilius esse, quam dare
huic rei convenientem ordinem: Quando enim Paulus in d. l.
45. §. 4. ff. ad l. Aquil. vim vi repellere omnes leges, omniaq; ju-
ra permittunt, inquit, in genere tantum proponit defensionem,
quæ postmodum ad omnes suas species redigi debet. Est
e. defensio juris naturalis resp. solius instinctus naturalis,
juris autem gentium resp. moderaminis inculpatæ tutelæ, sive
intuitu rationis naturalis, quâ suadente & impellente con-
tra vim illatam homo se defendit, sive ab homine s. à bestia vis
inferatur. Quò observatò respectu defensio tam naturalis,
quam gentium Juris rectè dici potest.

X.

Sistit se nunc jøs civile, simulq; adducit & adfert d. l. 3. ff.
de J. & J. l. 45. §. 4. ff. ad l. Aquil. l. i. C. unde vi. l. 3. C. ad l. Cornel.
de sicar. idq; ideo, ut defensionem nostram suam quoq; faciat,
non quidem, ut defensionem jure naturæ & gentium satis jam
fatis firmatam confirmet, vel ipsi formam addat (cum, si moder-
amen istud, prout est, de Jure gentium est, non possit non esse
forma quædam necessariæ defensionis ab eòd. Jure gent. in-
venta. Origo enim sine formâ esse non potest. Jam autem ab eò
jure istiusmodi forma inventa est. E. nullâ ratione dici potest,
quod propter moderamen inculpatæ tutelæ defensio ad for-
mam reducta sit de jure civili, quippe cum inventum juris gen-
tium non sit inventum juris civilis. Vid. DN. Petr. Theodor. in
coll. crim. auct. disp. 7. th. 1. lit. F. vers. quod a. defensio, qua fit cum
moderamine) sed tantum, ut defensionem jure naturæ & gen-
tium introductam adprobet, eamq; melius ac dilucidius ex-
plicet. Et hóc sensu defensio juris civilis dicitur. Non enim
est infrequens in jure nostro, eâ, quæ origine juris naturalis
vel gentium sunt, ob comprobationem à jure civili factam, di-
ci quoq; civilia posse. §. vendita. 41. Inst. de R. D. Vid. Boccr. tr. de
bello & duello. lib. 2. c. 10. n. 19. 20. & 27. Ne hęc desunt, qui con-
trarium adeoq; defensionem Jure civili non esse necessariam
statuere adamant, moti l. l. 25. C. mandati. ibi: nam sua quisq; rei
moderator atque arbiter. Verum resp. rerum quidem suarum
quem-

quemlibet esse moderatorem & arbitrum, sed non membro-
rum & corporis *l. 13. pr. ff. ad l. Aquil.* Deinde procedit modò
id fiat sine legis offensione. Reipl. enim interest, ne quis re suã
malè utatur. *S. 2. Inst. de his, qui sui vel alieni.* N. O II. volenti non
fieri injuriam. *l. 1. S. 5. ff. de injur.* Resp. voluntatem nostram ad
Jus divinum & bonum reipbl., cujus maximè interest homini-
bus idoneis civitatem & ordines quosq; iis abundare. *l. genera-
titer. 3. S. spurios. ibi: cum ex ejus utilitate sit, semper ordinem plenum
habere. ff. de Decurion.* aptandam & regulandam esse. *Homi-
nis enim voluntas,* inquit *Kremberg. de necess. defens. q. 1. n. 82. de-
bet se ad legem legisq; honestatem tanquam ad causam suam fina-
lem se habere, adeò, ut si ab eò dissentiat, pro non actò nec cogita-
to habeatur.*

XI.

Pergimus ad Jus Canonicum, quippe quod itidem defen-
sionem necessariam non improbat, & quidem I. *ex c. 2. vers. se
autem. II. ex c. 18. X. de homicid. can. 19. C. 23. q. 5. III. c. 3. X. de sentent.
excomm. c. 6. eod. in 6. IV. clem. un. de homicid. juvel. clem. pasto-
ralis. de sentent. & re jud. N. O. can. 10. C. 23. q. 5. ibi: illatam ab
aliis libenter arripere. & ibi: sed percutienti colla submittere.* Ex quò
videtur inferendum, Jus Canonicum magis præcipere, ut mor-
tem patiamur, quàm defensionem suscipiamus. Resp. enim,
hunc canonem loqui de persecutionibus, in quibus nemo sibi
ipsi mortem maturare, sed propter fidei confessionem ad Dei
gloriam animæq; salutem percutienti collum submittere de-
bet. *Hippol. de Marsil. pr. crim. S. quoniam. n. 75. Mascard. de pro-
bat. vol. 3. concl. 1131. n. 8.* Cum dictum sit, defensionem omni jure
permissam esse, tractari posset questio: *An in foro quoque con-
scientie defensio nostra pro justâ reputari possit?* Verùm, quia
hæc questio magis ad Theologorum, quàm Jctorum spectat
cathedram, benevolum Lectorem remittimus ad *D. Thomam 2.
2. q. 64. art. 2. Carpz. pr. crim. part. 1. q. 28. n. 10. & seq. & DN. Petrus
Theodor. d. disp. 11. th. 6. lit. B. Vischer. d. 11. poster. membr. 2. lit. q.*
Tractari posset & hæc questio. *An defensio sit præcepta?* Huic au-
rem questioni cum *Magnificus DN. D. Ungew. aur P. P. famigeratissimus
& Facultatis Juridicae hie loci Ordinarius, Patronus & Præceptor meus*
B 2 *filiatè*

si facti honore prosequendus, Exercit. 13. q. 10. in Ajo. jam dudum
satisfecerit, eò, ne soli lucem addere velle videar, me re-
mitto.

XII.

Postquam nunc dictum & probatum defensionem omni
jure licere & admissam esse, ordinis ratio exigit, ut quoq; quis
eà uti & adversus quem suscipi possit, dicamus. Eà autem uti
potest quisque *l. 3. ff. de J. & J.* Quod vocabulum cum genera-
le sit, & eò omnes significantur *l. 29. ff. de hered. Inst. l. 1. de V. S.*
ibique *Gæddaus. n. 22.* non distinguimus, cujus sit ætatis, sexus
aut conditionis, qui vim vi repellit, in tantum, ut clericum, si
celebrando missam fuerit ab aliquo armis insultatus & vi in-
vasus, invasorem, si alia evadendi copia non restet, occidere &
postea non obstante homicidio ad inchoatam missæ celebra-
tionem perficiendam redire posse Canonistæ statuunt com-
muniter, prout ex iis *DN. Carpz. pr. crim. p. 1. q. 28. n. 6.* refert. Et
hoc amplius, ut infantem morti proximum baptizatum, aut
in agone constitutum aegroto S.S. Evcharistiam delaturum, isthæ
sacra dimittere & se adversus vim injustam tueri posse dicat
DN. Perr. Theodor. d. disp. 11. tb. 4. lit. A. quia naturale vinculum
nos magis ac fortius obligat ad propriam, quam alienam cu-
juscunque salutem conservandam atque tuendam. *avth. itaq; C. commun. de success.* Utrum verò ejusmodi ad sui defensionem
occidens fiat irregularis, nec ne? Videri potest *Svarez. disp. 46. de irregularitate contracta ex homicidio necessario s. in defensionem facta. sect. 1. per tot.* Quærere hic lubet. An bannitus cujus occi-
sionem statutum permittit, defensione gaudeat necessariâ? Et bre-
vibus affirmativæ subscribimus, moti hóc unicò fundamen-
to, quod defensio sit Juris naturalis & gentium, Ea verò, quæ
sint iuris naturalis, à principe tolli nequeant. *clém. pastoralis de sent. & re judic. & nemini Diabolo quidem deneganda sit. d. clém. pastoralis. & Canonista. Wesenb. cons. 19. n. 4. p. 1. N. O.* quod
plerunq; dissentientes reponunt. Ubi offensio est permissa, ibi
defensio prohibita. moti arg. *l. 4. C. de his, qui ad Eccl. confug.*
quia ubi aliquid permittitur, ibi, vi contrariorum, contra-
rium necessariò prohibetur. In bannitis autem offensionem
esse

esse permissam per *conf. pac. publ. rubr. de Pein der Friedbrecher. Ordinat. cameral. p. 2. r. 9.* sollen der oder derselben Leib und Gut aller
indringlichen erlaubet seyn / und niemands daran freveln oder verhan-
deln können oder mögen. E. defensionem prohibitam. Resp. of-
fensionem & defensionem non ut contraria, sed tantum ut di-
versa hic considerari. Licet enim statutum aliquem in ban-
num declaret, ipsumq; trucidandi potestatem unicuique lar-
giatur, exinde tamen non sequitur. E. etiam defensio bannito-
est prohibita. Hæc enim Juris naturalis est. Jus autem natura-
le nec statuto, nec jure civili tolli vel imminui potest. N. O.
Jus civile interdum aliquid addere, interdum detrahere juri
naturæ & gent. E. in hoc casu idem videtur dicendum. Resp.
idem & nos ambabus damus manibus. Verum, quod positum
planè abrogare & immutare jus naturæ, quod fieret, si bannito
defensio denegaretur, id negamus.

XIII.

Quemadmodum autem *ib. precedenti* nihil referre dixi-
mus, quis sit, qui defensionem exercet; ita etiam nihil interesse
dicimus, qui vel qualis sit, contra quem vim ac offensionem
injustam inferentem defensio suscipiatur. Natura enim cuius
est defensio. *l. 4. l. 45. §. 4. ff. ad l. Aquil.* homines omnes sunt
æquales. *l. 32. ff. de R. J. & leges concedentes defensionem, eam
contra quemlibet vim inferentem nullò status, sexus aut con-
ditionis discrimine observato indistinctè concedunt. l. 3. ff. de
J. & J. l. 2. C. ad L. Cornel. de sicar.* ubi g. est vis atq; injuria, ibi
locus est propulsationi. *d. l. 3.* Sic rectè nos defendimus contra
furiosos, mente captos, & dormientes. *Ayres. de homicid. necess.
p. 1. n. 66. & 67.* contra ebrios & remulentos. *Georg. Obrecht. de
necess. defens. c. 6. n. 58. & seqq.* contra clericos, sacerdotes & re-
ligiosos. *c. 3. X. de sentent. excommun.* adeò, ut hocce percutiens
pro suâ defensione nec pœnam excommunicationis, nec ali-
quam irregularitatem incurrat. *clem. un. de homicid.* contra Ro-
manæ Ecclesiæ Cardinales. *gl. in c. ult. in pr. verbo. percussit. de
penit. in 6.* Quia qui suò jure utitur, nemini facit injuriam. *l. 55.
ff. de R. J. & ubi adest violenta s. injuriosa invasio, ibi quoq; li-
citam dico defensionem, & contra.*

XIV.

Varia hinc se offerunt quaestiones. Cum enim th. praecedenti dictum sit, quod quilibet adversus quemlibet injuriam inferentem sine exceptione status, sexus aut. conditionis recte se defendat. *d. l. 3.* lubet hinc querere. *An etiam adversus Magistratum injustam vim inferentem permessa sit defensio?* A. I. per *l. 5. C. de f. fisci. II. l. 20. §. 7. ff. ad L. Aquil. III.* quia Judex tali casu non judicis, utpote à quo non injuriarum occasio, sed jura nasci debent. *l. 6. C. unde vi.* sed potius privati, contra quem defensionem concessam esse, satis jam probatum dedimus, personam sustinet. *l. 32. ff. de injur.* IV. quia judex justitiae non verò injustitiae custos & minister esse & audire debet. *l. 1. §. 1. ff. de f. & f.* Dei enim, qui ipsa justitia, minister est. Quandoquid g. veritatem & justitiam colit & administrat, Dei minister; quando verò injustitiam exercet & insones opprimit, nec magistratus nec Dei, sed Diaboli minister est & dici potest, ipsiq; ut principali suo omni jure resistere licet & obedientia ipsi aliàs debita jure subtrahitur. Non enim est judex, nisi quoq; in eò insit justitia: *can. 1. C. 23. q. 2.* V. quia leges violentiae injustae resistendi copiam unicuiq; indistinctè concedunt, sive in eò versetur damnum irreparabile, sive non. Legibus n. non distinguuntibus, nec nostrum est distinguere. Varia hinc adduci possent objectiones, verum ne justò longiores simus, ipsam resolutionem discursui reservabimus.

XV.

Nolumus hinc sicco pede praeterire quaestionem. *An etiam discipulo contra praepceptorem terminos castigationis excedentem & vim inferentem defensione sui liceat?* Et nulli praepceptorum injurius videbor, si quaestionem hanc affirmavero. Et quidem I. quia levis admodum & moderatissima tantum castigatio his concessa est. *l. 5. §. fin. ff. ad L. Aquil.* E. eò facilius discipulis adversus Praepceptores modum in castigando excedentes, defensio conceditur. II. Quia isthac corriegndi & castigandi potestas jure concessa in levitiam & offensam abire non debet. *l. 17. §. 1. ff. de usufr. d. l. 5. §. fin.* III. Quia nimia praepceptoris levitia culpa adnumeratur. *l. 6. ff. ad l. Aquil.*
adeò

adeo, ut si discipulum vulneribus vel etiam plane morte affecerit, eum pro modo culpa vel L. Aquiliae, vel L. Corneliae de sicariis poenam teneri dicat. *Menoch. in de arbitr. jud. quest. cent. 4. cas. 364 n. 10. & seqq.* Eiusmodi enim homines, se praeceptores, non muliones esse & discipulos ipsorum disciplinae, non carnicinae, ipsisque castigandos non lacerandos ac dilaniandos traditos esse sciant, quos etiam sedulo informant & moderate regant, non vero pro levi quolibet delicto saucient & diris imprecationibus; quae Deum vindicem habent, defatigent.

XVI.

Querimus ulterius: *An filio contra patrem, qui cancellos licite castigationis transgressus sit, defensus quoque ad internecionem usque patris permissa sit?* Quod itidem A. I. per generalitatem textuum supra allegatorum & regulam inde extructam generalem: *quod quisque ob tutelam corporis sui fecerit, iure fecisse existimatur.* Si quisque, quidni & filius a patre in vitae angustiis constitutus, patrem interficiendo, id iure fecisse existimabitur? Cum ubi Lex non distinguit, nec nostrum sit distingnere. *l. 3. ff. de off. praesid. & quod generaliter dicitur ad omnes species extenditur. l. 1. §. 1. ff. de legat. praestandis. l. 2. §. 2. quae in fraud. cred. II. quia ut dominorum in servos; ita & parentum in liberos coarctata. l. ult. C. de patr. potest. l. 1. ff. de lib. & posth. hered. instit. l. un. C. de his. qui par. vel lib. occider. & certis cancellis circumscripta est potestas. l. 3. C. de patr. pot. l. un. C. de emendat. propinq. ita, ut hodie patria potestas non in atrocitate sed pietate consistere debeat. l. 5. ff. ad L. Pompej. de parricid. III. quia pater terminos paternae castigationis excedens & filium interficiens latronis magis, quam patris iure eum interficit. d. l. 5. Si ergo latroni licite resistimus, ipsumque trucidamus. l. 4. ff. ad L. Aquil. l. 1. C. quand. lic. unicuique. l. 2. §. 3. & 4. C. ad L. Cornel. de sicar. quid vetat, filium etiam patri latronem agenti resistere ipsumque; ut latronem interficere posse? IV. Quia charitas ordinata inepit a se ipsa. l. 6. C. de servit. & ag. Et plus se quis diligit in ungue pedis, quam alterum in vertice capitis. *Bl. consil. 312. incip. visis actis.* ut sane stultus esset, qui propriae saluti alienam anteponeret, *Jul. Clar. lib. 5. sent. §. homicidium. n. 29. & 30. & al-*
terum*

EX. 2

matrum diligeret, se verò negligeret. *c. nisi. X. de auctor. & usu pat-
lii. V. quia qui contra leges committit, indignum se reddit le-
gibus. l. 37. in fin. ff. de minor. l. fin. §. 12. C. de Jure deliber. & cap.
bone memoria. X. de elect.* At pater vitæ filii insidias struens con-
tra leges committit, prout multis demonstrat *Kremerberg. q. 3. n.
58. & seqq. E. Hilsce N. O. I.* quod parentibus Jure patriæ pote-
statis castigantibus resistere prohibeamur, & quod pro violenti-
tâ injustâ non debeat reputari, quod animo emendandi fiat. *l. 3. C. de patr. pot. & l. un. C. de emendat. propinquo.* Resp. hæc
vera esse, modò pater in terminis paternæ castigationis stete-
ris, quos si nimium exceßerit, non amplius castigatio, sed vio-
lencia dici meretur. *N. O. II.* personam parentum liberis
semper sanctam & honestam esse debere. *l. 9. ff. de obseq. parent. &
patron. pr. est. and. ipsisq; parentibus à filiis pietatem, obedien-
tiam & reverentiam naturâ deberi. l. 2. ff. de J. & J. l. 4. ff. de cu-
rat. furios.* Est enim liberis parens tanquam Deus quidam ter-
restris, inquit *Cicero in orat. pro Planco.* adeò, ut non immeritò
hæc, puta religio, pietas & ratio naturalis, quæ ab ejusmodi
parricidio planè abhorret, filium non immeritò ab eò abster-
reant, & ad mortem patienti animo obeundam inflectere
queant & debeant. *l. 14. C. de his, qui accus. non poss.* Resp. hæc om-
nia procedere, si modum in castigando observaverint paren-
tes, secus verò esse, si omnem omninò adfectionem parentalem
seposuerint & ita in proprii sanguinis interitum quasi jurave-
rint, liberosq; in tantas vitæ angustias deduxerint, ut, nisi pa-
rentes morti dent, ipsi interire cogantur. Tunc enim liberos
defensione uti posse, omnia jura consentiunt. *Nolunt enim,
inquit Oldendorp. classe 1. act. 2. in pract. n. 3. in fine. leges injuriam
intolerabilem defendere pr. exte. reverentia.* Et reverentia debe-
tur resp. patriæ affectionis, quâ sublatâ tollitur quoque re-
verentia. *N. O. III. Nov. 12. c. 2. in fin. ubi dicitur, quod pater,
licet legum contemtor & impius sit, tamen pater sit, cujus per-
sonam filio semper sanctam esse habendam monet. d. l. 9.* Resp.
licet personam patris sanctam habendam esse dicant leges, fal-
lit tamen, si pater ad liberos interficiendos venerit. Tunc e-
nim, si patrem occiderit, nullam pœnam mereri, sed premio
affi-

afficiendum, omnes constituisse dicit. *l. 35. ff. de relig. & sumt. fun.* Deinde etiam dicta obiectio locum habet in iis, quæ juris, non quæ facti sunt. Et demus, patri, quem sanctum habeamus, nos multa, imò omnia debere, id tamen ad vitam extendendum non est. Tandem ut hæc sint, hoc tamen coronidis loco addo, filios, prius quàm ad hanc defensionem progrediuntur, consultius agere, si omnia vel leniendæ iracundiæ, puta fugam arripiendo, (quam hoc in casu non ignominiosam & probrosam, sed potius quasi quandam indubitatæ pietatis & debitæ observantiæ significationem & testificationem omnino laudandam & deprædicandam dicit *Claudius Seyssellius*), deprecando, vitam meliorem pollicitando, vel avertendæ violentiæ remedia tentent. Quod si fecerint, & patrem neq; lachrymis neq; precibus ad desistendum movere potuerint, tunc sese & vitam suam jure defendunt. Tandem, ne & nos terminos disputationis egrediamur, brevibus, uxori contra maritum, servo contra dominum, & apparitoribus contra incarcerandos, omni jure itidem admissam esse defensionem dicimus.

XVII.

Expositas nunc personas, contra quas suscipi potest defensio, excipiunt personæ, quæ defendi possunt. Eæ verò sunt vel propriæ vel necessariæ, vel extraneæ.

XVIII.

Proprias rectè & omni jure defendi posse, evincit *l. 3. ff. de J. & J. ibi: quod quisq; ob tutelam corporis sui fecerit, jure fecisse existimatur. l. 1. l. 3. C. ad L. Cornel. de sicar. ibi: quia defensor propria salutis in nullo peccasse videtur. l. 4. pr. l. 5. & l. 45. S. 4. ff. ad L. Aquil. ibi: adversus periculum naturalis ratio permittit se defendere, & const. crim. Car. l. V. art. 140. Was eine rechte Nothwehr sey.*

XVIX.

Necessarias vel ob cognationem naturalem, vel ob æquius sanguinis, pietatis, potestatis & adfectus singularis vinculum defendimus, & sunt parentes, liberi, fratres, conjuges, affines, consanguinei & similes. Hisce enim præ reliquis ad necessaria officia devincti & obstricti sumus. Sic rectè defendunt LIBERI PARENTES. I. quia pater & filius natura u-

na & ead. persona intelliguntur. *l. 11. C. de impub. & al. subst. II.*
quia post Deum ab his spiritum ducunt. *III.* quia illis natu-
ra pietatem & reverentiam debent. *l. 4. ff. de curat. fur. l. 2. ff.*
de J. & J. IV. quia injuria patri facta, etiam filio facta esse cen-
setur. *l. 1. §. 4. & 5. ff. de injur. & §. 2. Inst. eod. PARENTES LIBE-*
ROS. I. per *d. l. 11. C. de impub. & al. subst. II.* quia injuria facta
uni, & alteri facta intelligitur. *d. §. 2. Pater g. filium defenden-*
do & invasorem occidendo propriae defensionis jure gaudet,
nec poenam incurrit. Thom. Trivisia, decis. crim. 58. n. 12. & 13. quia
juxta *Aristotelem §. Eth. 6* parentes aequè diligunt liberos ac se-
ipsos. *III.* per *l. 8. §. 3. ff. quod met. caus.* ubi parentes filios mag-
is diligere, quam sui ipsius rationem habere dicuntur. *IV.*
quia in iis salvetur pater & paterni nominis diuturnitas. *l. 220.*
§. 3. in fin. ff. de V. S. V. quia cum his pater una est caro, ut pro-
inde parens contra stimulos naturales faceret, si filiorum tute-
lam renueret. *l. 36. §. 1. ff. de excusat. tut.* Si enim teste *Platone* ani-
malia quoque bruta pro suis festibus acriter dimicant, illosque
defendunt, multò magis homines naturali ratione præditi
suos liberos protegere & tueri debent. *Carpz. pr. crim. part. 1. q.*
32. n. 4. FRATRES se invicem, quia & hi corporis nostri quo-
dammodo partes sunt. *Zoannet. tr. de defens. tripart. p. 1. n. 82.*
& seqq. Carpz. d. loco. MARITUS UXOREM, quia vir & uxor pro
unâ personâ reputantur, & una caro & una anima sunt. *Gen. 2.*
v. 24. Marc. 10. Eph. 5. id quod etiam demonstrat, *cap. 5. X. de bi-*
gam. non ordin. c. 8. X. de divorc. & can. 8. pr. C. 32. q. 2. ibi: uxorem
tuam partem corporis tui. Si uxor est pars mariti, ejus etiam ut
proprii corporis tutelam omninò rectè suscipit. *d. l. 3. ff. de J. &*
J. Suffragatur quoque nobis *l. 1. §. 9. l. 11. §. 7. de injur. & §. 2. inst.*
eod. ubi injuria uxori facta & marito facta dicitur. SPONSUS
SPONSAM & contra l. 15. §. 24. ff. de injur. & quia in favorabilibus
sponsa aliàs pro uxore habetur, l. 5. C. de bon. que lib. l. 4. ff. de
fund. dot. Tandem etiam *AFFINES ET CONSANGVINEI* se in-
vicem defendere posse dicimus, quia uni horum illata & reli-
quis illata censetur. *l. 1. §. 4. ff. ad L. Cornel. de scar. l. 22. l. 35. pr. ff.*
de procur. & alterum alterius aggressorem impunè occidere
posse testatur Magnificus DN. D. Richter P. iidem P. Comes Palatinus
Cesæ.

Cæsareus & Facultatis Juridica Senior, Patronus & Præceptor meus omni honoris & observantia cultu at atem de venerandus. decis. 2. n. 5. qui etiam hanc adsertionem præjudicio quodam Colleg. Jurid. Jenens. confirmat. Restant persona, quibus defendendis vel ratione potestatis & juris, vel ratione datæ fidei & mutæ obligationis obstricti & devincti sumus. Verùm cum de iis & DN. Carpz. pr. crim. p. 1. q. 32. n. 8. & DN. Petr. Theodor. in Disp. u. th. 4. lit. D. latè egerint, Lectorem benevolum, ne actum agamus, eo remittimus.

XX.

Succedunt tandem personæ extraneæ, quarum personarum, cum nullâ speciali affectione nos attingant, defensio utrum a nobis suscipi rectè possit, non omnium una est sententia. Nos Affirmativæ subscribimus, hæc tamen additâ restrictione, si id sine propriæ vitæ periculo fieri queat, alioquin enim nemo se alterius gratiâ periculò se subicere tenetur. *arg. c. ex parte. 47. de appellat. quia quilibet regulam diligendi proximum à semetipso accepit. c. si non. C. 23. q. 5. & d. l. 6.* & nullus se in præsens periculum conjicere cogitur. *l. 34. §. 1. de donat.* nam tenemur alteri id tantum præstare, quod nobis non nocet & ipsi prodest. *l. 2. §. 5. in fin. ff. de ag. & ag. pl. arc.* I. quia proximum nostrum sicut nos ipsos diligere debemus. *Matth. 22. vers. 39. Marc. 12. v. 31.* Quemadmodum ergò proprii corporis defensionem, quod sufficienter probatum, rectè suscipimus; ita etiam proximo in angustiis vitæ constituto vi hujus præcepti rectè assistimus, aliàs enim nisi ipsum ut nos defenderemus, ipsum ut nos non diligeremus. II. Exemplo Moysis. *Exod. 2. vers. 11. & seq.* id quod ab ipso Spiritu sancto *Act. 7. v. 24.* non improbat, de cujus judicio curiosius disceptare aut illam reprobare, non convenit, prout *ad d. c. 2. Exod. v. 12. ex D. Chytræo rectè adnotat D. Andreas Ostander.* III. quia extra culpam non est, qui in periculo vitæ constitutum, cum adjuvare potest, non adjuvat. *l. 50. l. 109. ff. de R. J. l. 45. pr. ff. ad L. Aquil. l. 3. ff. de noxal. act. c. non in inferenda 7. & 8. C. 23. q. 3. IV. c. 6. vers. illi etiam. X. de homicid. ibi: qui potuit hominem liberare à morte, & non liberavit, cum occidit: nec caret scrupulo societatis*

ris occultæ, qui manifesto facinori definit obviare, V. per l. 3. ff. de J. & J. ibi: *cum enim cognationem quandam natura inter nos constituerit, consequens est, hominem homini insidiari nefas esse.* VI. l. 7. ad fin. de serv. exportand. ibi: *cum beneficio adfici hominem hominis intersit, Homines enim hominum causâ generati sunt, ut ipsi alii aliis inter se profint inquit Cic. 1. off. VII. quia, quod alteri prodest, mihi verò non nocet, me praestare debere a quitas suadet.* l. 2. §. 5. vers. *quanguam.* ff. de aq. & aq. pl. arcend. VIII. Proximo de vita periclitanti succurrere non modò æquum, sed & valde necessarium esse adserimus. Æquum dicimus propter justitiam, quæ, si opem & auxilium proximo subduceremus, turbaretur. *Duo enim tam bellè, quàm sapienter inquit Cicero lib. 1. Off. injustitiæ sunt genera: unum eorum, qui inferunt; alterum eorum, qui ab iis, quibus inferitur, si possint, non propulsant injuriam.* Necessarium verò propter charitatem proximo debitam. Et *Lactantius lib. 6. divinar. instit. c. 11. qui succurrere, ait, perituro potest, si non succurrerit, occidit.* Et *Seneca: Si justus es, non solum non noceris, sed etiam nocentes prohibebis. Nam nihil nocere non est justitia, sed abstinentia alieni.* IX. Si lege Prætoria nobis permillum est, aliorum negotia & res tueri. l. 1. ff. de negot. gest. aliisq; pro tutelâ bonorum opem ferre. l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. multò magis defensionem pro illorum personis & vitâ subire licebit. l. 21. C. de SS. Eccles. X. Luculenter adferentem nostram confirmat *const. crim. Carol. art. 150 vers. so einer zu Rettung eines andern Leib/ Leben oder Gut iemand schläget.* Quæ verba abundè evincunt ad alterius defensionem impunè committi homicidium, nec attendendum esse, utrum persona oppressa necessaria sit, an extranea. Dicis N. O. l. 9. §. 1. ff. *quod met. caus.* ubi dicitur, licere pro alterius vitâ & corpore tuendo pecuniam accipere. Hinc colligunt dissentientes. E. non esse de necessitate alteri & quidem extraneo succurrere. Resp. ibi agi de eò, qui operam defensionis à vi hostium vel latronum ad certum tempus locavit, Quando g. ibi pro defensione pecuniam accepit, accepit illam ab operâ conductâ. Secus verò esse in nostrò casu, quando quis fortuitò incidit in hominem de vitâ periclitantem. Et huic omninò succurrendum per rationes adductas dicimus. Ille

Ille enim, qui non iuvat & defendit, cum iuvare & defendere potest, tam est in vitio, quam ille, qui facit. c. 8. & 9. C. 23. q. 3. & juxta Ciceronem, qui socium non defendit, nec obsistit, si potest, injuria, tam est in vitio, quam si parentes & amicos deserat. N. O. II. d. l. 3. ff. de J. & J. cum aliis legibus supra adductis tantum de proprii corporis, non verò alieni defensione loqui. Verum Resp. unius inclusionem non esse alterius exclusionem. Quoties enim lex vel dispositio quædam facit mentionem propriæ personæ, simul etiam iis necessariæ censentur comprehendi, cum pari nobiscum gaudeant jure. l. 3. §. 6. l. 4. §. 2. ff. de pen. legat. l. 2. & seqq. de usu & habit. inquis: Personas extraneas non esse necessarias, & hanc rationem in extraneis non obtinere. Resp. novimus & hoc. interea tamen suffulti tum regulâ illâ generali, VIM VI REPELLERE LICET. l. 1. §. 27. ff. de vi & vi armat. tum præcepto illò divinò: DILIGES PROXIMUM TUUM SICUT TE IPSUM; tum & cognatione illâ, quam natura inter omnes homines constituit, etiam in extraneis defensionem hanc locum habere adferimus. N. O. III. homicidia esse odiosa, quæ potius restringi, quam extendi debent. Resp. Concedimus & hoc, homicidia esse odiosa; negamus verò defensionem, utpote quæ summè favorabilis res est, & divino naturæ & omni jure probatur. Non enim homicidium, sed offensio antecedens in considerationem venire debet. N. O. IV. hoc casu januam homicidis pandi ad homicidia committenda & multiplicanda. Resp. negando. Potius enim recluditur, cum defensione concessa adgressorum temeritas potius decrescat, quam augetur.

XXI.

Expositis personis subjungimus res omni quoq; juri defendendas. l. 1. C. unde vi. l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. Num verò ob res defendendas impune quis possit occidi? Dd. inter se non conveniunt, Quorum opiniones recensere instituti nostri ratio non admittit. Dicimus tamen brevibus, quod, si vita simul cum rebus periclitetur, liceat. gl. in sum. 23. q. 3. Zoanner. p. 1. n. 42. & sequentibus.

Quemadmodum verò unicuiq; rei sua solet esse forma, ita etiam nostræ defensionis necessariæ formam addere Doctõribus placuit, eamq; in moderamine inculpatæ tutelæ consistere dicunt, cuius tria faciunt requisita, tempus sc. modum & causam. Nos ut brevitati studeamus, cum *Obrechtio d. tr. de necess. defens. c. 11. per tot. Mario Solomonio in l. 3. ff. de J. & J. n. 7. Christophoro Besoldo d. l. 3. q. 19. ff. de J. & J. & aliis.* hoc moderamen in d. l. 3. compendiosè & unicò propulsandi verbo describi statuimus. Quod verbum tria secundum *Obrechtum* notatu non indigna sub se comprehendit. Primum est, **QUOD NEMO VIM ATQUE INIURIAM PERFERRE TENEATUR, SED IPSI EAM OMNI JURE PROPULSARE LICEAT.** *c. 6. pr. de sent. excomm. in 6. ibi: cum omnes leges, omni ad, jura vim vi repellere cunctisq; sese defendere permittant. c. 13. vers. si verò circa finem: ibi: vim vi repellere, omnes leges & omnia jura permittunt. X. de homicid. c. 3. X. de sent. excomm. l. 45. §. 4. ibi: omnes leges. ff. ad L. Aquil. & quod contra vim vi experiri, seq; à periculo vitæ quocunq; modo liberare, & arma armis propulsare liceat, id vulgatissimum & commune esse tradit *Clarus §. recept. sentent. §. homicidium. n. 35. Capolla. conf. 12. 42. Schneidew. ad §. 1. Inst. de J. N. G. & civ. n. 12. à naturâ n. inquit Cicero 1. Off. cuiq; tributum est, ut se vitam, corpusq; suum tueatur.* Et quisnam auderet, vel quâ ratione audere aliquis teneretur, se in hostium sinu reponere, ac ad mortem per violentam injuriam, non per justitiam inferendam, ultroneum se offerre? Hæc quidè jure timentur, hæc de more vetantur, hæc humana fugit ratio, hæc abhorret natura. *Clement. pastoralis. de sent. & rejud.* Eam autem in continenti, non ex intervallo, quod vindictam sapit, fieri debere, evincit *l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm. ibi: confestim.* Positâ enim causâ proximâ in actu, offensione scilicet, effectus quoque nimir. propulsatio in actu ponitur. Cessante verò causâ cessat quoque effectus. In continenti autem inquit *DN. Carpz. pr. crim. part. 1. q. 31. n. 17.* defensionem juxta communem interpretum opinionem fieri, quando in aggressu ipsò, atque in pugnæ continuatione, flagrante adhuc offensione & conflictu, cædes committitur. Notandum*

tandum tamen, quod, quando in continenti defensio fieri dicitur, id tantum ad personas, non verò ad res restrictum velimus. Illarum enim defensionem in ipsâ statim concertatione, congressu & adhuc ardenti pugna, non verò post extinctam atq; sedatam eam fieri debere tradit *DN. Garpx. pr. crim. p. 1. q. 31. n. 1.* nisi tamen subit metus iterationis, atque secundæ percussionis. Tunc enim esset defensio secundæ percussionis: *DN. Theodor. coll. crim. disp. 1. tb. 5. lit. D. Panorm. in c. significasti. n. 9. de homicid.* Harum verò rerum pura, tanta restrictio non est, sed ipsis defendendis longius spatium, ex rei ipsius, ex quâ quis dejectus est, & deficientis vel violenti invaloris & dejecti de possessione, naturâ & qualitate æstimandum conceditur; iniquum enim esset, illi præsertim, qui injustè de possessione suâ deicitur, aut res auferitur, nec recuperandæ possessioni aut rei solus sufficit, tantum temporis indulgere nolle, quò amicos convocare, eorumq; auxilio ereptum fundum s. rem rursus adipisci possit. Nec intra modicum illud tempus, quo negligentia defensoris nulla fuit, animum possidendi deposuisse, aut minus in continenti defensionem rebus adhibuisse censendum est. Eò enim ipsò dum dejectus de possessione se preparat ad recuperandam possessionem, animo eam semper retinere creditur, & ea, quæ nullo actu extraneo interveniente aguntur, unò contextu & in continenti fieri existimantur; tamen si aliquò temporis intervallo fuerint completa. *l. 21. §. fin. ff. qui testam. fac. poss.* Confestim enim & in continenti fieri intelligitur, quòd cum primum fieri per rerum naturam potest. *l. 2. §. 43. ff. ad Sen. Tertyll. l. 73. pr. l. 37. §. 2. §. 3. ff. de V. Obl.* Quamdiu ergò invalor rem violenter & naturaliter tenet, tamdiu rixa durare censetur, nec dejecto per occasionem legitimam ditio-nem suam recuperare interdictum, nec talis recuperatio pro spolio, sed possessionis continuatione habenda est. Nam qui continuat possessionem suam, spoliare non dicitur. *Gail. 1. de P.P. c. 16. n. 16. Ordin. cam. part. 2. tit. 9. §. so iemand. 2. ibi: sein Gewehr und Verfolgung zu thun / zu frischer That / oder wenn er seinen Freund und Helfer haben mag* Hæc dicta cum satis evincant, quemlibet in discrimen vitæ abductum, deq; possessione dejectum

Aut ad mortem usque adversarii summo jure se defendere, possessionemq; recuperare posse, nolumus diutius hinc hære, sed ad alterum *Obrechtii* notabile nos conferimus, quod est: VIOLENTA VEL INJURIOSA OFFENSIO SEMPER PRÆCEDERE DEBET DEFENSIONEM. Propulsatio enim non per se subsistit, sed ad violentam vel injuriosam offensionem respectum habet, cum hæc duo defensio & offensio sint correlata, quorum unò sublatò tollitur & alterum & positò uno, ponitur & alterum, per vulgatam logicorum regulam.

XXIII.

Hanc autem violentam vel injuriosam offensionem Dd. faciunt duplicem. Unam illatam; alteram imminensem. Utramq; optimò Jure propulsari posse statuo. Illam per *l. 1. §. 27. ff. de vi & vi arm.* Quamdiu enim instat aggressor, tamdiu vim rectè propulsas, teq; defendis. *l. 1. §. 27. l. 3. §. 9. ff. eod.* offensione verò cessante, defensio quoq; cessare debet, propter horum duorum mutuam respectum & relationem, cum sublato uno tollatur & alterum. *Obrecht. d. tr. c. 11. n. 24. & seqq. N. O. l. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil.* ubi tabernarius à fure vapulans, ipsi furi oculum effodiens culpâ vacare dicitur. Ex quò elici posse videtur, quod si antequam tabernarius à fure vapulasset, furi oculum effodisset, culpâ non vacet, & per consequens vim tantum illatam, non verò imminensem posse repelli. Verum Resp. non valere consequentiam. Ibi enim fur cum lucernâ surreptâ aufugiens nullam planè vim facit. si ergò tabernarius furem insecutus ei oculum effodisset, non defensio sed vindicta, & ita tabernarius utique solus in culpâ fuisset. Nullam quippe vim passus, vim fecisset. Secus est, quando quis alium percussurus armis adgreditur. Hanc verò imminensem sc. ideò, quia pòtentia nocendi actui proxima censetur esse in ipso actu. *arg. l. 1. §. 21. & l. 18. §. 2. ff. de acquir. vel amitt. poss.* & quia ille, qui alterum ad se venientem gladio percussit, non ut homicida tenetur, sed ut salutis propriæ defensor in nullo peccasse videtur. *l. 3. C. ad L. Cornel. de sicar.* Cum ergò ad excusationem defensionis nihil referat, an adgressor alterum percussit, an percutere voluerit. *d. l. 3.* nihil ob stare video,

video, quia & imminens offensio repelli rectè possit. Ob vim enim imminentem alter semper versatur in periculo, nec scire potest, quousque alter progredi velit. *Wesemb. cons. 19. n. 37.* Notandum tamen hic venit, quod non sufficiat tale periculum extare, sed oporteat imminere & ingruere, ita ut nisi occidatur vel mutiletur adversarius, aliter mors vitari nequeat. *clem. un. de homicid.*

XXIV.

Placet nunc quærere, *utrum primum adgressoris insultum quia expectare debeat, an, si viderit arma in se stringi & insultantis animum probè cognoverit, resistere, sibi, in tempore prospicere possit?* Nos Aff. posterius hisce suffulti rationibus, eâq; primâ, quia vim imminentem vi repellere atq; propulsare licet. *l. 1. §. 27. ff. de vi & vi arm.* Non autem videbitur se defendere, nec à se vim propulsare, qui eò usque donec offendatur, vel vulneretur, expectat. *Perez. in C. ad L. Corn. de sicar. n. 35.* illatam enim repellere non possumus; cum post receptam & jam intermissam, (secus est, si adgressor instet) percussione repercutere, non defensio, sed vindicta sit & audiat: siquidem defensionis est, pravenire, cavere, protegere, resistere, ne vapules. *Salom. in repet. l. 3. de J. & J. n. 8.* II. quia melius est in tempore occurrere, quàm injuriâ acceptâ vindictam perquirere. *l. 4. in fin. C. ad L. Corn. de sicar.* Cui ad stipulatur *l. 1. C. quando liceat univ. sine jud. & l. ult. in fin. C. in quib. caus. rest. & c.* Melius esse dicentes, occurrere in tempore, quàm post exitum & vulneratam causam remedium quærere. *Perez. d. loco.* Ne aliàs contingat, quod Cicero pro Milone scribit: ut primum ictum expectare volenti ante injusta pena luenda sit, quàm eadem repeti possit. *Arumæus disp. ad x. i. th. 2. circa fin. & Carpz. pr. crim. part. 1. q. 29. n. 57.* III. Si primus ictus expectandus aut excipiendus esset, eò vel trucidari, vel tamen ita tractari posset insultatus, ut facultas defensionis nulla læso foret reliqua. *Perez. d. loco.* Nunc autem omni jure permissa est defensio pro salute corporis tuendâ. *d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. & c. 18. X. de homicid.* E. ubi cunctatio periculosa est, pravenire justæ defensionis est, & in vasus invadentem jure pravenire potest, non expectato primò ictu. *Visch. d. tr. membr. 5. lit.*

EX 2

aa. & DN. Theodor. d. disp. 11. rb. 5. lit. E. IV. quia homicidii non
fit reus, si quis percussorem ad se venientem, ferro se petentem
gladio repulerit & occiderit. Defensor enim propriae salutis
in nullo peccasse videtur. l. 3. C. ad L. Corn. de scar. l. 5. pr. ff. ad
L. Aquil. V. quia, ut dictum, potentia, quae actui proxima,
censetur esse in ipso actu. d. l. 1. §. 21. VI. nostram iuvat sententiam
Const. Crim. Caroli V. art. 140. quae & ipsa expressè adserit,
insultatum insultantis primum ictum exspectare non teneri.
ibi: ist auch mit seiner Gegenwehr/ biß er geschlagen werde/zu warten
nicht schuldig. N. O. I. l. 1. §. 3. ff. ad L. Corn. de scar. ibi: si gla-
dium strinxerit, & in eò percusserit. ubi ad declarandum homici-
dae animum non nuda gladii denudatio, sed ipsa percussio à
Marciano exigitur. Verum hæc obiectio quaestionem nostram
planè non fringit. Resp. n. d. legem non de defensione, quam
armatâ manu insultatus obit, sed tantum de pœnâ L. Cornelia
agere. Cum enim hæc lex non modò ipsum occisorem, sed
etiam animum occidendi habentem tanquam homicidam
puniebat. Sine percussione verò factâ iudici de animo occi-
soris adeoq; de absoluteione vel condemnatione faciendâ li-
quere non poterat, necessaria erat percussio, ideò ut intelligi
posset, an quis animum occidendi habuerit. Percussione itaq;
strictò gladiò factâ voluntas cœdis inferendâ satis perspicie-
batur. Harprecht, in ad §. item lex Cornelia 5. Inst. de publ. iud. n. 86.
N. O. II. l. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil. ubi Alfenus respondit, culpam
penes eum, qui prior flagello percussit, residere. Resp. enim
cum Perezio in d. l. n. 35. quod ibi ille auctor fuerit pugnae, qui
percussit, at in nostro casti, non qui primo ferit adversarium,
causam delicti præbet, sed ipse adversarius, qui prius gladio
evaginato truculenter aliquem adoritur, eiq; vitam adimere
conatur. N. O. III. l. 1. C. unde vi. ubi dicitur, illatam vim
propulsare licitum esse. Ex quo sequi videtur, quod non im-
minentem & per consequens primum ictum utique exspectan-
dum esse. Resp. enim, nec hanc legem adsertionem nostram
quicquam ferire. Satis enim jam satis vis illata censetur,
quandò adversarius gladiò denudatò impetum in ipsum fecerit,
licet nondum percusserit. Quia ad justam defensionem
præ-

præfens faltem armorum terror, veluti sunt bombardæ, gladius &c. fufficit, & infultatum in vitæ discrimen abducit. *Gail. d. loco, num. 21.*

XXV.

Quando verò dicimus, ob vim etiam imminentem posse fieri defensionem iustam, id de nudis & solis minis intellectum nolumus. Solæ enim minæ tam gravem offensionem non habent, ut ob eas solas alterum cædere liceat. Sunt quippe verba, quæ non verberibus, sed verbis repellenda. *Dambouderius. pr. crim. c. 76. n. 19.* Distinguendum tamen puto inter minas solas s. simplices & cum animo exequendi conjunctas. Posteriori casu, si sc. minas jactans simul se præparat, ad minarum executionem, veluti insurgendo, manus ad gladium admovendo, brachium elevando, stringendo, gladium denu- dando, lapides arripiendo, bombardam è thecâ eximendo. *Gail. 1. de P. P. c. 16. n. 21.* vel si adversarius minetur adgressuram & istum cum ense, quem jam manibustenet. *Grævæus. 2. concl. 110. cons. 1. n. 20.* aut venit contra aliquem cum cultello & ense, ita, ut terror & metus actui proximus adsit. *l. 3. §. 5. ff. de vi & vi arm.* tunc sanè, quia in periculo vitæ versamur, in quò nos iustè usq; ad interneccionem adversarii defendimus. *l. 2. C. ad L. Corn. de sicar.* defensionem maturare nec primum istum expectare debemus. Tutius enim & consultius est, intactum corpus servare, quàm post vulnus acceptum remedium quaerere. *d. l. fin. in fin. C. in quib. caus. res. in integr. necess. non est.* Et hanc sententiam fovent Dd. communiter. *Gail. d. loco. Dambouderius. pr. crim. c. 76. n. 19. & alii.* Priori verò casu, quando scil. quis simplices minas edit, h. e. vel nudis verbis vel gestibus mortem minatur, tunc minatus minantem occidendo pœnam homicidii ordinariam nullatenus effugere potest. Tum quod is, qui tantum minatur, nondum incipit offendere & factio insultare, neque ad actum procedit proximum, ideoque tunc verbis obstiti, non autem ad manus & ferrum deveniri debet. *Coler. cons. 39. n. 81. & 82.* aliàs enim si pro solis verbis verbera referrentur, analogia defensionis minimè servaretur. *DN. Theodor. in d. disp. 11. th. 5. lit. E.* Tum, quia per minas nemo in

D 2

discr-

discrimen vitæ abducitur. Tum, licet minæ verbales terrorem alicui incutiant. *l. un. C. si quæcumq; præditus potest. l. un. C. si rector provinc* non tamen per illas præfens & tale vitæ periculum imminet, quod aliter verbis vel judiciali autoritate propelli & declinari nequeat. Multi enim inquit *DN. D. Theodor. d. locò* reperiuntur Thrasones & superciliosi homines, qui alicui ex frivola sæpè causâ satyras & mortem minantur: quorum tamen comminationes stultæ non pluris faciendæ, quàm fulgor è vitro, aut quanti nugæ obstetricum & delirantium jam vetularum.

X XVI.

Cum verò multi sæpissimè ita sint obstinati, ut, priusquam, quod tamen optimè & sine dispendio vitæ possint fugiant, aggressorem trucidare malint, quam fugere. *Q. hinc: An si fuga copia super sit, & sine discrimine vitæ fieri possit, fugere aggressus potius, quàm invadentem occidere teneatur?* Quod iridem utpote Juri, æquitati & pietati consonum, conscientiæ tutius & Christiano homine dignius. *Aff. I. per §. injuria. 2. ibi: si aliter periculum effugere non potest. Inst. de L. Aquil.* qui §. occisorem expressè ideo liberat, quia periculum aliter effugere non potuit. *E: à contrario sensu, si potest fugere absque vitæ periculo & tamen trucidat, non liberatur. II. per l. 2. ibi: in dubio vitæ discrimine constitutus. C. ad L. Cornel. de sicar.* quæ lex tam demum occidere permittit, si dubium vitæ discrimen adest. *E: nec ad interneccionem progredi licet. III. per l. 5. pr. vers. fin. autem. ff. ad L. Aquil.* ubi sic respondet *Jctus Ulpianus: Sin autem cum possit adprehendere, maluit occidere, magis est, ut injuriâ fecisse dicatur. E: & Cornelia tenebitur.* Ex quo *Jcti* responso sic inferre possumus: Si quis, cum fugere possit, adpropinquantem sicarium maluit trucidare, injuriâ fecisse videtur. Paria enim sunt, dicunt *Dd.* non adprehendere, quem posses adprehendere & non fugere, quem posses fugere. *IV. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil.* ubi illi tantum perhibentur innoxii, qui cum aliter se tueri non potuerint, damni culpam dederint. *V. l. 2. §. 5. in fin. ff. de ag. & ag. pl. arc.* ubi tantum facere possumus, quæ nobis quidem profint, alteri verò nihil nocitura sint. *VI. clem.*

Clem. un. de homicid. ibi: qui mortem aliter vitare non valens. VII. Const. crimin. Caroli V. art. 140. ibi: so einer jemand mit einem tödlichen Waffen oder Wehr überlaufft/ ansicht/ oder schläget/ und der benötigte süßlich ohne Fährigkeit oder Verletzung seines Leibs/ Lebens/ Ehr und guten Leinmuths nicht entweichen kan/ der mag sein Leib und Leben ohne alle Straffe/ durch eine rechte Gegenwehr retten/ & art. 142. ibi: mehr/ so furgeben wird/ der Todtschläger were den benötigten wol süßlicher weise und ohne Fährigkeit seines Leibs/ Lebens/ Ehr und guten Leinmuths halben entwichen/ darumb die Entleibung vor den verklagten Todtschläger nicht aus einer rechten entschuldigten Nothwehr/ sondern bößlich geschehen were/ und darumb peinlich gestrafft werden soll. Unde satis liquet, eum, qui fugâ salutem circa vitâ dispendium quærere & servare possit, vim vi repellere non posse, multo minus in vasorem trucidare. VIII & ultimo huc faciunt exempla Salvatoris nostri DN. JESU CHRISTI, qui cum quæreretur ab Herode, aufugiens in Ægyptum latuit, ibi per septennium. Matth. 2. vers. 14. Sic etiam cum à Judæis lapidibus peteretur, exeundo è templo fugâ se salvavit. Job. 8. vers. ult. c. 1. C. 23. q. 3. in pr. quibus omnibus optimè resistere potuisset, nisi fugâ arreptâ salutem suam consulere consulere judicasset. Carpz. pr. crim. p. 1. q. 30. n. 57. & pralaudatus DN. Theodoricus, d. coll. & d. disp. lit. E. Dicitis N. O. I quod fugere sit periculosum & lapsus periculum facesset, ob eamque plerumque in vasor animosior & audacior reddatur & fugientem acriori & vehementiori incitatione insectetur. Resp. fugam suadere periculosam; nec unquam nostra mens fuit, sed eam tantum, cujus beneficio quis in discrimine vitæ nondum constitutus periculum evadere & effugere possit. Aliàs si maluerit adgressori resistere, eumq; interficere, non est, ut reatum vindictæ & transgressi moderaminis effugere, seq; ejus exceptione tueri & à pœnâ liberare queat. Veluti si quis præforibus suis stans adversarium minas spirantem ad se tendere videret, illumq; ocluso ædium suarum ostio arcere posset, nec faceret, sed opperiendo eum resistere coram, seseq; defendere adgressoremq; occidere mallet, hunc moderamen inculpata tutelæ excedere; adeoq; ob excessum pœnam incur-

rere quis non videt? *Satis enim, inquit Donellus in comm. ad l. 1. n. 6. C. unde vi, septis suarum adium defendebatur, ut, si quid praterca fecerit, intelligatur non tuendi sui causa fecisse, quod necesse non erat, sed ulciscendi.* N. O. II. quod Leges permittant, ut aliis, si vim patiantur, succurramus. Erg: violentiam effugere non decet. Resp. & hoc argumentum ficulneo nititur fundamento. Quæ enim consequentia? alteri vim injuste patienti succurramus. Ergo nobis, si salutis nostræ fugâ consulere possumus, fugere non licet. Quando enim fugam arripiendam dicimus, loquimur de eò, qui vim patitur, non verò de eò, qui alterum vi eripere succurrendò potest. Verè enim injustus esset, qui proximum in vitæ periculo constitutum auxilio destitueret, cum tamen posset. At talis non esset, qui periculum sibi imminens fugâ avertere posset. N. O. III. l. 3. ff. de J. C. J. & d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. quæ leges vim vi repelli volunt, quod fugâ & pedum celeritate non fit. Qui enim fugit, se non defendit, sed vi contrariâ oppositâ. Resp. leges legibus esse explicandas. Nec enim nos negamus, vim vi repellere licere, verum non quamlibet, sed eam tantum, quæ cum dispendio vitæ conjuncta est, nec aliter, nisi adversarius trucidetur, evitari potest. Inscripta enim cordibus nostris lex est: non occides, quam extra summam & urgentem necessitatem transgredi unusquisque meritò religioni ducat. N. O. IV. l. 1. C. unde vi. ubi ille inculpata tutela moderatione uti dicitur, qui ad defendendam possessionem consistit, & illatam vim propulsat, non verò qui fugit. Verum Resp. cum Donello ad d. l. n. 8. Dist. inter defensionem possessionis & personæ. Hæc enim etiam si fugiat, se tamen defendit suæq; salutis consulere potest; at non ita in possessione se res habet. Eam enim, cum rerum jactura nostræ fugæ sit adnexa. *Zoamer. d. tr. tripart. defens. part. 2. n. 23.* & possessionem non defendere dicitur, qui desertâ eâ fugit, defendere aliter non possumus, nisi in eâ moremur, vimq; ab eâ propulsemus. N. O. V. nostræ adfertioni, fugam esse ignominiosam. Erg. non esse arripiendam. Resp. enim vulgò quidem fugam timiditatis signum virilique vexillum & foeminini genii ac ingenii iudicium videri, sed an
rectè

rectè hoc fiat de eò adhuc sub iudice lis est. Non enim quod fit, sed quod fieri debet, est attendendum. Quomodo enim ignominiosum & probrosum esse potest, quod pietati Christianæ, proximi dilectioni & religionis candori non repugnat? quodq; ad conscientiæ tranquillitatem facit & apud bonos & honestos viros famam non prægravat. Deinde Resp. ignominiosam esse quibusdam, non tamen omnibus personis, quales sunt MILITES, qui contra disciplinam militarem, militiæq; Sacramentum ex acie fugam capeſſunt & commilitones suos in extremis periculis constitutos deserunt *l. 6. §. 3. ff. de re milit.* SERVO, si dominum in vitæ periculo relinquat. *l. 1. §. 31. & 35. l. 19. ff. de Scto Syllan. & Claud.* VASALLO, si in pugna suum dominum dimiserit & cum eò non laboraverit. *l. ff. 21.*

XXVII.

Quando verò fugam, si fieri possit, dicimus arripiendam, nobiles non excludimus, nec inter hos & plebejos ratione fugæ differentiam facimus I. quia defensio ut & moderamen ejus Juris naturæ & gentium est, uti *l. 7. & 8. probavimus.* Ea verò, quæ Juris naturalis sunt, omnes homines indifferenter tangant. *l. 9. ff. de J. & J.* quod non fieret, si plebejus fugere, nobilis verò resistere deberet. II. quia defensio non ex personarum qualitate, sed potius offendentis & aggressoris facto æstimanda est. III. quod utrinque pares rationes militent. Ubi ergò eadem est ratio, ibi quoque idem Jus esse debet. IV. Quia Leges nostræ nullibi inter plebejos, rusticos, aliasve leves personas, & inter nobiles & superioris subſellii viros distinguunt, sed generaliter indefinitè & indistinctè omnes loquuntur. Lege autem non distinguente, nec nostrum est distinguere. *Erubescimus enim, inquit Justinianus in Nov. 18. c. 5. sine Lege aliquid agere, vel loqui.* Nec ullum faceſſit nobis negotium. *d. Const. crim. Carol. art. 140.* ibi: ohne Fähr- ligkeit seines Leibes / Lebens / Ehr und guten Leinmuths. In quibus verbis Ehr und guten Leinmuths quidam magis adulationis, quam veritatis studio discrimen ratione fugæ inter nobiles & plebejos fundatum esse adserunt. Verum Resp. *DN. Theodor.*

dor. d. coll. crim. disp. ii. th. 5. ferè circa finem. Non possumus
àd sensum nostrum salvâ conscientîâ & pietate egregiis illis
adulatoribus præbere, qui in hoc articulo inter nobiles a-
liasq; egregias personas & inter rusticos & plebejos discrimen nobis obtrudere conantur. Tum quod hæc distinctio,
uti dictum. & contra leges & contra charitatem Christianam
imò contra ipsam Carolinam constitutionem, ad quam tan-
quam ad sacram anchoram confugiunt, currat. Tum quod
magis sit divinatoria & adulatoria, quàm vera. Tum, quod
hòc modò Carolo mens planè alia, quàm præ se tulit, affingat-
ur. Prædicta enim verba absque dubio intelligenda veniunt
de iis, qui ratione potestatis, datæ fidei & ex speciali obliga-
tione vel affectione alteri periclitanti succurrere obstricti &
devincti sunt. Qualis est servus, cui, uti dictum, reprehensi-
bile omninò est, dominum suum in vitæ periculo constitutum
relinquere. *l. 1. §. 31. & 35. l. 19. ff. ad Sen. Syllan.* Vasallus, cui
probrosam, domino suo periclitanti non succurrere, *c. un. pr.
1. ff. 17. c. un. §. si quis. l. ff. 21. c. un. §. item, qui dominum. 2. ff.
24.* aliq; , qui proximo, socio & amico in dubio salutis di-
scrimine constituto non subveniunt, sed cum dedecore fugi-
unt, eumq; derelinquunt. *can. 7. C. 23. q. 3. Carpz. pr. crim. part.
1. q. 30. n. 62.* Præterea isthæc verba verificantur & suum ope-
rantur effectum in marito & parente adulterum & stuprator-
em in ipso opere & turpitudine deprehendentibus, quibus
utrisque, nisi lenones audire velint, probrosam esset & turpe,
adulterum & stupratorem armis in ipsos impetum facientem
relinquere statim & aufugere. *Vid. d. DN. Theodor. d. disp. ii.
th. 5. lit. E. in fine. & Bocer. d. tr. c. 10. n. 55. circa fin.* Urgent qui-
dem dissentientes, grande dedecus cordatum & nobilem vi-
rum fugiendo committere, & ita apud graves & honestos vi-
ros irreparabile, (si Diis placet) famæ jacturam facere. Ve-
rum apud hosce famam planè non prægravari (quicquid et-
iam vulgus bonis illud invidum contra statuat) evincit ratio.
Hi enim ea demum veræ virtuti & laudi adscribunt, quæ cum
pietate, cum Christianâ proximi dilectione, & cum religionis
candore non pugnant. Tale verò quid est fuga & factum
fugientis. Eò enim se & proximum incolumem servare &
ab

ab effusione sanguinis humani abstinere studet. Et demum ipsi maculam quandam adspergi. Homini tamen Christiano magis convenit, levem famæ maculam & quidem ex vulgi duntaxat opinione (nam apud verè prudentes talis fuga nullam planè famæ importat maculam, teste *Hænonio illustr. ad Inst. contror. disp. 1. adfert. 13.*) sustinere & conscientia suâ consulescere, quàm eam, pro tantillo honoris conservando, sanguinis humani effusione miserè sauciare & cauteriatam reddere *Harprecht. ad d. S. Inst. de publ. jud. 5. n. 90.* Licet enim inquit *DN. Theodor.* inimicum suum peremerit, suas tamen manus humano sanguine polluit.

XXVIII.

Sistimus nunc tertium *Obrechtii* notabile, quod est: PROPULSATIO AD OFFENSIONEM PRÆCEDENTEM REGULARI NEC TERMINOS EXCEDERE, SED INTRA EOS SUBSISTERE DEBET. Cum enim, ut supra dictum *th. 22. in fin.* propulsatio semper habeat respectum ad offensionem præcedentem & lex nostra defensionem tum demum faciat locum, si vis atq; injuria, h. e. offensio violenta vel injuriosa præcesserit. *d. l. 3. d. l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. & d. l. 1. C. unde vi.* sedulo attendendum, ut intra cancellos permâneat, nec in vindictam denegeret. Circa hoc autem notabile quantum: *An ad legitimam defensionem requiratur armorum paritas?* Quod negamus I. quia omnes nostræ leges generaliter & simpliciter nulla ratione parium armorum habitâ loquuntur. *d. l. 3. ibi: quod quisq; ob tutelam corporis sui fecerit, jure sevisse existimatur. & l. 3. C. ad L. Cornel. de sicar. ibi: ad se venientem gladio repulerit, non ut homicida tenetur.* ubi ergò leges non distinguunt, nec nos distinguere debemus. *l. 3. ff. de publ. in rē act. II.* quia vim vi repellere omnia jura & omnes leges permittunt, idq; in continenti fiat, necesse est. Paria a. arma, nisi quis in promptu habeat, parari in continenti nequeunt. Quocirca secundum *Bl.* nec adeò curemus æqualitatem, ubi non possumus evitare necessitatem, utpote quæ facit excusabile & punibile, quod per se tale non est. *Prælaud. DN. Theodor. d. disp. 6. th. lit. C. III.* quia valdè esset absurdum arbitrio percussoris permittere, quò armorum genere se tueri debeat, id quod fieret, si paritas armorum necessaria esset & adgressio pluribus armis instructo, quò se tueri velit, non foret liberum.

mulqi

E

ar-

171

arma ad defensionem hanc nostram requirerentur, non posset non in vasus imparibus armis instructus arma imparia abjicere, & si fugere non vacet, vim sustinere & suæ salutis invadentis salutem antepone, quod periculi, injustitia & stultitia plenum imò & contra ipsam naturam esset. Cumq; IV. insultus ut plurimum inopinatus fiat, nec insultatus paria arma, quibus insultanti plerumq; bene instructo resistere possit, in promptu semper habeat, defensio autem omni jure permittitur. *d. l. 3.* non video, qui ea ipsi, quibus, licet firmioribus & tutioribus, instructus vim imminentem repellere valeat, denegari queant. Quod n. sui tuendi causa fit, impunitum est, & quod jure permittente fit, poenam non meretur. *l. 4. C. ad L. Jul. de adult.* Nec V. de imparitate armorum conqueri habet. Laesus n. suæ temeritati & stultitiæ adscribat, quod armis fortioribus instructum vilioribus armis adgrediatur. VI. Paritatem armorum contra ipsas leges nostras esse, evincit *d. l. 52. §. 1. ff. ad L. Aquil.* ubi inter tabernarium & furem nulla conspiciuntur paria arma, & tamen defensio reputatur justa. N. O. hisce *F. c. ut fama. 3.* ibi: *dum tamen non amplius eorum violentia se extendat, quam defensio & rebellio exigit.* X. *de sentent. excomm.* Ex quibus inferunt, ut, si armis vis inferatur, iisdem armis repellatur & si sine armis injuria fiat, æquè inermis se defendat. *gl. in l. 1. C. unde vi.* Verum Respondemus: nec nos negamus proportionem in propulsando observari oportere, & quantum possibile, respectum ad offensionem s. cum s. sine armis factam habendum esse. Id tamen eò restrictum nolumus, qd. præcisè & simpliciter in defensione necessariâ paritatem armorum statuamus. V. g. ut pugione percussus, pugione necessariò nec alio armorum genere se defendat, sed ita tantum, ut paritatem armorum potius geometricâ quàm arithmeticâ proportione & ex circumstantiarum qualitate diligenter inspectâ & perpensâ, quas Jctus in *l. 16. ff. de pen. re censet, censeamus.* Quò casu, si quis subito invaditur & aggressor longè robustior & viribus fortior sit, quàm invasus, invasus utiq; si vitæ periculum superimminet, armis inermi resistere optimò jure posse Doctores statuunt. *Vid. Carpz. pr. crim. p. 1. q. 30. n. 19. N. O. II. c. 18. vers. si verò quem admodum X. de homicidio.* ubi Sacerdos, qui prius percussus à sacrilego ipsum.

ipsum ligone & quidē in capite repercusit, à pœnâ homicidii excusari non videtur. Quod cap. itidem paritatem armorum suadere videtur. Resp. a. d. cap. planè non loqui de paritate armorum, sed tantum de excessu moderaminis inculpatæ tutelæ. Quando n. Pontifex improbat instrumentū, illud non quat. instrumentum improbat, sed quat. à sacerdote excessus eò factus est. Quia enim sacerdos forrè à sacrilego pugno percussus mox eum ligone utpote qui gravis levem non solet plagam inferre, & quidem in capite repercusit, in quò de modicò etiam ictu quis lethaliter solet laedi, hinc vindictæ potiùs sumendæ, quàm violentiæ propulsandæ causâ hoc fecisse videtur, cum quod levius & non tam grave s. noxium instrumentum absq; periculo sumere; tum quod mediocrem plagâ mediocri potuisset referre. N. O. III. l. 1. §. 27. & l. 3. §. 9. de vi & vi arm. ubi arma opponi debent. Resp. cum Donello ad d. l. 1. C. unde vi n. 7. hoc non ita dici, quod adversus inermem non liceat omninò nos armis defendere, si quid ad tutelam necesse sit, sed hoc tantum, quod non semper liceat. Non nisi semper necesse est. Si ergò adversarium sine armis invadentem prohibere aliter non possumus, ne ad nos perveniat, nisi arma ad manus sumamus, rectè armis utimur, cum aliter nos tueri non possumus, idq; naturali jure septum contra se à contrario sensu argumentum non admittere ait. Salomon. in repet. l. 3. ff. de J. & J. n. 9.

XXIX. Verùm enim verò, cum defensio plus in factis quàm jure consistat, nec defensor s. propulsator stateram in manu habeat, ut reverberare ad certam mensuram vel se ad æquilibriū tueri possit, & hinc ob factorū & circumstantiarum multipliciter & varietatem de eâ certa regula tradi noqueat. Bl. in d. l. 3. n. 4. arbitrio judicis committendum duco, ut tanquam vir bonus exploratis circumstantiis & expensis conjecturis judicet, an quis in meris inculpatæ tutelæ terminis steterit nec ne. Vid. Perez. in tit. C. ad L. Cornel. de sicar. n. 36.

XXX. Restat, ut quem in finem defensio suscipiatur dicamus. Quemadmodum verò unius rei duo fines esse possunt, primarius & secundarius; ita & defensionis nostræ duplex est: principa-

D
S
E

lis & minus principalis. Ille est tutela corporis proprii & aliorū. *d. l. 3. §. alius sim. text.* Ided enim quisq; injuriam propulsat, ut se suos & sua tueatur. Hic verò, qui præter omnem intentionem defensionis fit, est occisio aggressoris. Dum n. invasus nullā evadendi copiam sibi superesse, sed suam salutem ab oppressoris interitu dependere videt, præter intentionem primā eò rem suam dirigit, ut invadentem è medio tollat, sicq; se & propriā vitam conservet.

XXXI,

Finem rectā viā insequitur effectus, qui itidē duplex: vel principalis, qui circa salutem propriam & aliorū conservandam occupatus est, adeò, ut hanc defensionē prætendens omni jure tutus sit, nec ullam mereatur pœnam. *d. l. 3. l. 45. §. 4. ibi: innoxii sunt. ff. ad L. Aquil. constit. Carol. crim. arr. 139. ibi: niemand nichts schuldig. & ibi: ohne Straff. vel accidentarius, qui cum multiplex sit, omnes a. accipere, instituti nostri ratio non admittat, unicum attingam, qui est occisio aggressoris. Defensor n. inquit. *Obrecht. d. tr. c. 12. n. 5. per se corpus vitamq; suam tueri cupit, at dum in hoc occupatur, interdum accidit, ut aggressorem suum interimat.* Reliquos videre licet ap. *Vischer. tr. de duello improv. membr. 7.**

XXXII.

Paucis tandem adducemus, quomodo & à quo probari debeat hæc defensio. Et cum in homicidio nudus legitimæ defensionis prætextus non sufficiat, sed cum tota vis hujus defensionis in probando consistat, valdē necessaria sit probatio, dicimus, defensionem prætendentē eā probare teneri, per *Const. Carol. art. 4. ibi: So legt das Recht dem Thäter auff.* Non n. sufficit allegare defensionem, sed ea etiā probari debet. Neq; ab occidente allegata defensio præsumitur, sed potius innocentia præsumtio militat pro occiso. Idcirco cum defensio sit facti, facta autē probari debeant, *l. 5. C. de injur. non immeritò reus si accusatus de homicidio probationis onere adstringitur. l. 1. ibi: qui, si probaverit. C. ad L. Cornel. de sic. ar.* Diceremus tandē, quomodo probari debeat nostra hæc defensio. Verum cum latè de eā probandā egerit & *DN. Carpz. pr. crim. p. 1. q. 23. per tot. & DN. Petr. Theodor. in auct. disp. 7. th. 6. it. C.* eò me remitto, & hæc vice bono cum Deo disputationis nostræ terminalia statuo.

F. L. N. I. S.

ULB Halle
004 573 668

3

f

sb.

VON

B.I.G.

Farbkarte #13

G. 210. num. 27. V. 2022.

ENE VERTAT!

lisfimi Jctorum in

Ordinis consensu

1656, 9

ESIDIO

lissimi, Consultissimi
ntissimi

ANNIS

ICHII,

ntecessoris Juridi-

onsiliarii Saxonici gravis-

Scabinatus Adfessoris di-

spore Decani spe-

ceptoris sui omni honoris

atatem profe-

EM NECES-

AM

onoribus DOCTORALIBUS,

is consequendis

Januarij, publica litera-

ROLUS Schalling/
is Misnicus.

GII SENGENVVAL
OG. LVI.

